

De kracht van de Dutch Diamond: investeren in sterke partners voor duurzame handelsketens

*Position paper ten behoeve van het rondetafelgesprek over de Dutch Diamond,
Tweede Kamer, 10 juni 2026*

CNV Internationaal onderschrijft de Dutch Diamond als een krachtig model waarin overheid, bedrijven, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en vakbonden samenwerken aan duurzame economische ontwikkeling. In tijden van geopolitieke onrust is samenwerking nodig om onze handelsketens weerbaar te houden en eerlijker te maken. Om deze aanpak succesvol te houden zijn volgens ons twee voorwaarden essentieel:

1. **Investeer in sterke maatschappelijke partners.** Alleen als vakbonden, maatschappelijke organisaties en vrouwenrechtenorganisaties de capaciteit hebben om zich te organiseren, kunnen zij ook effectief als gelijkwaardige partner deelnemen in een samenwerking.
2. **Zet niet alleen in op banencreatie, maar ook op waardig werk.** Economische groei is alleen duurzaam wanneer werknemers profiteren van veilige arbeidsomstandigheden, eerlijke lonen en goede arbeidscontracten.

1. Investeer in sterke maatschappelijke partners

De kracht van de Dutch Diamond is dat verschillende partijen elkaar aanvullen. Bedrijven brengen investeringen en markttoegang. Kennisinstellingen leveren expertise. De overheid creëert randvoorwaarden. Vakbonden en maatschappelijke organisaties brengen kennis van de werkvloer, toegang tot lokale gemeenschappen en inzicht in de praktijk van internationale waardeketens. Die samenwerking werkt echter alleen wanneer alle partners voldoende sterk zijn om hun rol te vervullen. Maatschappelijke organisaties, vrouwenrechtenorganisaties en vakbonden staan wereldwijd steeds vaker onder druk, en komen - soms met gevaar voor eigen leven - op voor hun rechten. De [ITUC Global Rights Index](#) 2026 liet zien dat het afgelopen jaar geweld richting vakbonden met 6% is gestegen.

Het Vakbondsmedefinancieringsprogramma van het ministerie van Buitenlandse Zaken stelt CNV Internationaal en zijn partners in staat om vakbonden te versterken, sociale dialoog op te bouwen en werknemers een stem te geven in economische ontwikkeling. Deze investeringen leveren niet alleen sociale vooruitgang op, maar ook waardevolle informatie voor bedrijven en beleidsmakers.

De Dutch Diamond-aanpak krijgt verder vorm in de opgestarte [combi-tracks](#). Vanuit ambassades werken in deze combitracks bedrijven, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties samen, onder andere met als doel om te komen tot waardig werk. CNV Internationaal ziet met zorg signalen dat internationale samenwerking in de toekomst alleen maar via vooraf gedefinieerde samenwerkingsconstructies, zoals combitracks, zou kunnen verlopen. Samenwerking is belangrijk,

maar capaciteitsopbouw, organisatieontwikkeling en het opbouwen van vertrouwen kosten tijd. Zonder ruimte om die basis te leggen ontstaan uiteindelijk ook geen sterke partners voor overheid en bedrijfsleven.

2. Zet niet alleen in op banencreatie, maar ook op waardig werk

De kracht van de Dutch Diamond zit niet alleen in economische groei, maar ook in de kwaliteit van die groei. Niet voor niets koppelt SDG 8 economische ontwikkeling aan waardig werk. In de praktijk ziet CNV Internationaal echter dat de nadruk vaak ligt op investeringen en banencreatie, terwijl werknemers en hun vertegenwoordigers niet altijd structureel worden betrokken bij de ontwikkeling en uitvoering van programma's. Daardoor bestaat het risico dat er wel banen ontstaan, maar dat onvoldoende aandacht wordt besteed aan de kwaliteit ervan. Juist banen die sociale zekerheid bieden, een leefbaar loon betalen en veilige arbeidsomstandigheden garanderen voor zowel vrouwen als mannen, vormen de basis voor duurzame economische ontwikkeling.

Juist vakbonden kunnen helpen met het creëren van waardig werk. Zij brengen werknemers samen, versterken sociale dialoog en zorgen ervoor dat economische ontwikkeling ook leidt tot betere arbeidsomstandigheden.

Daarnaast worden vakbonden steeds belangrijker voor verantwoord ondernemen. Europese wetgeving vraagt bedrijven om risico's in hun waardeketens beter in kaart te brengen. Dat begint niet bij audits, maar bij betrouwbare informatie over wat er daadwerkelijk gebeurt op de werkvloer. In de Indonesische palmolie-sector ziet CNV Internationaal bijvoorbeeld dat veel vrouwen werken zonder contract of via het arbeidscontract van hun echtgenoot. Daardoor blijven arbeidsrisico's regelmatig buiten beeld. Dit soort signalen komt zelden naar voren tijdens een korte audit, maar wordt zichtbaar door langdurige samenwerking met lokale vakbonden en gerichte aandacht voor de positie en rechten van vrouwen.

Die kennis helpt bedrijven om risico's eerder te signaleren en aan te pakken. Daarmee draagt de Dutch Diamond niet alleen bij aan betere arbeidsomstandigheden, maar ook aan stabielere en weerbaardere handelsketens.

Conclusie

De Dutch Diamond is een sterk Nederlands samenwerkingsmodel. Maar het model werkt alleen wanneer alle partners voldoende sterk zijn om hun rol te vervullen én wanneer economische groei hand in hand gaat met waardig werk.

Investeren in sterke maatschappelijke organisaties en vakbonden is een voorwaarde voor duurzame economische ontwikkeling, effectieve samenwerking met bedrijven en weerbare internationale handelsketens.